

REGIJSKI CENTER ZA
DOSTOJNO DELO LJUBLJANA

Novica o dogodku: »POMANJKANJE KADROV IN DEFICITARNI POKLICI«.

(20.10.2021 med 9:00 in 11:00 na Zoom)

e-Študentski Servis je skupaj z Združenjem delodajalcev Slovenije (ZDS) in Svetom gorenjskih sindikatov (SGS) organiziral mreženjski dogodek v okviru projekta »Regijski center za dostojno delo Ljubljana (RCDDL)«. Dogodek z naslovom »**Pomanjkanje kadrov in deficitarni poklici**« je potekal v sredo, 20. 10. 2021, med 9:00 in 11:00 na spletni platformi Zoom. Naložbo sofinancirata Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada in Republika Slovenija (MDDSZEM). Dogodek je **moderirala novinarka gospa Urška Valjavec**.

Uvodoma je **Vesna Milošević Zupančič**, mag. mang., iz e-Študentskega Servisa predstavila projekt Regijski center za dostojno delo Ljubljana, v sklopu katerega je potekal dogodek. Projekt RCDDL se je začel leta 2017 in se zaključi leta 2022. Cilj je promocija koncepta dostojnega dela. Znotraj tega pa potekajo različne aktivnosti kot so informiranje in svetovanje, ozaveščanje, povezovanje ključnih akterjev, delavnice za različne ciljne skupine in mreženjski dogodki za strokovno javnost.

Dr. Alenka Kajzer, namestnica direktorice Urada za makroekonomske analize in razvoj, je predstavila jesensko napoved UMAR: »Gospodarski obeti se izboljšujejo, za letos pričakujemo 6,1-odstotno rast BDP. Predvsem zaradi višjih napovedi v mednarodnem okolju, hitrejše rasti aktivnosti od pričakovane, zlasti v drugem četrletju, ter ob nadaljnjem prilagajanju podjetij in potrošnikov spremenjenim razmeram, je napoved višja, kot smo predvideli v Pomladanski napovedi (4,6 %). Po globokem lanskem padcu aktivnosti (4,2 %) se letos nadaljuje okrevanje dejavnosti, vpetih v mednarodno menjavo (predelovalnih dejavnosti in prometa), ki se je začelo že v drugi polovici lanskega leta.«

Dr. Alenka Kajzer: »Letos pričakujemo 0,8-odstotno rast zaposlenosti in 11-odstotno znižanje povprečnega števila brezposelnih, ki bo tako le še 2 % večje kot leta 2019. Gospodarsko okrevanje se bo v naslednjih dveh letih nadaljevalo, v letu 2022 naj bi se rast BDP umirila na 4,7 %, leta 2023 pa bo znašala 3,3 %. Tudi razmere na trgu dela se bodo še naprej izboljševale, okrepile pa se bodo omejitve, povezane z razpoložljivostjo delovne sile. Pomanjkanje delovne sile se je pokazalo že v letih 2014 in 2015. Razlog za pomanjkanje so tudi demografske spremembe. Vidimo, da je danes med prebivalci za okoli 95.000 manj mladih v starosti 15–29 let kot leta 2008, za okoli 100.000 pa je manjša starostna skupine 15–59 let, medtem ko se število ljudi nad 60 let povečuje. Slovenija ima nekaj neizkoriščenega potenciala med mladimi med 15 in 29 let, kjer je stopnja aktivnosti sicer višja od povprečja EU, a močno zaostajamo za najboljšimi državami. Največ t.i. neizkoriščenega potenciala pa imamo pri starostni strukturi 55–64 let. Tukaj imamo izjemno nizko stopnjo delovne aktivnosti v primerjavi z ostalimi državami EU.«

Dr. Kajzerjeva še doda: »Ker pa epidemične razmere ostajajo negotove, so s tem povezana tudi največja tveganja za uresničitev napovedi.«

Gospa **Barbara Vrtačnik** direktorica Zavoda RS za zaposlovanje Območna služba Ljubljana je predstavila temeljne dejavnosti in storitve zavoda ter predstavila uradne podatke.

Gospa Vrtačnik: »Po podatkih Zavoda za zaposlovanje je bilo v Sloveniji v septembru 2021 66.122 registrirano brezposelnih oseb, stopnja registrirane brezposelnosti pa je znašala 7,3 % (podatek za julij 2021). V izobrazbeni strukturi brezposelnih prednjačijo tisti, s končno osnovno šolo ali manj (32 %), najmanjši pa je delež tistih, s končano visokošolsko izobrazbo (17,6 %). Pri starostni strukturi brezposelnih pa je največji delež starejših od 50 let (40 %). Delovno aktivnega prebivalstva je bilo v poletju 2021 901.926 oseb, kar je več kot lani in več kot pretekla leta. Številčno največ prostih delovnih mest je bilo sporočenih v predelovalnih dejavnostih, gradbeništvu, izobraževanju, drugih raznovrstnih predelovalnih dejavnostih, v zdravstvu in socialnem skrbstvu, prometu in skladiščenju ter gostinstvu. Zavod je v letošnjem letu objavil skupno že okrog 116.000 prostih del, dnevno jih objavijo preko 4.000.«

Gospa Vrtačnik je premierno predstavila podatke Poklicnega barometra 2022: »To je napoved o predvidenih razmerjih med ponudbo in povpraševanjem na trgu dela za naslednje leto. Vključuje ocene za 177 poklicev. Pri 18 poklicih je napovedan presežek, 51 jih je v ravnovesju, kar 108 poklicev pa v primanjkljaju. V napovedniku zaposlovanja, v katerem je sodelovalo skoraj 3.300 delodajalcev napovedujejo 2,1-odstotno rast števila zaposlenih in predvidevajo približno 29.000 zaposlitev. Zaradi deficita na trgu dela se povečuje tudi izdaja delovnih dovoljenj. V letošnjem letu je bilo izdanih 16.271 delovnih dovoljenj za tujce ter 19.552 soglasij k delovnim dovoljenjem. Največ tujcev je prihajalo iz držav Bosna in Hercegovina, Kosovo, Srbija, Severna Makedonija, Rusija, Ukrajina in Turčija. Prav tako se je delež tujih državljanov med delovno aktivnim prebivalstvom povečal iz 6,9 % v letu 2013 na 12,3 % v letu 2021.«

Gospa **Maja Gašparovič**, vodja Oddelka za štipendije in programe Ad futura, Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije, je predstavila delo sklada ter štipendije: »Na Skladu objavljamo razpise za dodelitev štipendij mladim, tudi na področju deficitarnih poklicev. Vsako leto mladim podelimo 1.000 štipendij v višini 100 EUR. Pogoji za pridobitev štipendije je vpis v 1. letnik deficitarnega programa. V lanskem šolskem letu (2020/2021) je bilo največ štipendij podeljenih za poklice mizar, električar, mehatronik operater, oblikovalec kovin orodjar, slaščičar/slaščičarka, inštalater strojnih inštalacij ter avtokaroserist.«

Gospa Gašparovič je povedala tudi, da nekateri poklici, za katere imamo na državnih ravni občutek, da so deficitarni (kot so poklici v gostinstvu, medicinske sestre, zdravniki, itd.), niso deficitarni z vidika pomanjkanja vpisa v te izobraževalne programe. Šolski oz. študijski programi za te poklice so namreč zasedeni, se pa kadri po končanju šolanja pogosto zaradi drugih razlogov kot so plača, urniki, pogoji dela, zaposlujejo v tujino ali pa se zaposlijo v drugih panogah.

Gospa Anisa Faganelj, vodja akademije AMZS in kadrovska managerka leta po izboru SKZ in Planeta GV je predstavila podjetje AMZS s 112 letno tradicijo, v katerem je 440 zaposlenih v 30 centrih po vsej državi. Gospa Faganelj: »V našem podjetju je povprečna starost 45 let, 43 % zaposlenih pa predstavljajo ženske. Ženske večinoma delajo kot referentke ter na prodaji zavarovanj, medtem ko moški opravljajo delovna mesta mehanikov, kontrolorjev tehničnih pregledov, inštruktorjev varne vožnje. Zelo pomembna so strokovna znanja - tehnične kompetence, velik poudarek pa dajemo tudi mehkim veščinam, ki vplivajo na odnose s strankami in med sodelavci. Hkrati si želimo naše vrste krepiti z mladimi, ki lahko dopolnjujejo izkušenejše sodelavce.«

Gospa Faganelj: »Kot primer dobre prakse lahko izpostavim sodelovanje s šolami v okviru praktičnega usposabljanja pri delu. Z veseljem vzamemo dijake na prakso in mnogi ostanejo z nami še po praksi. Izziv širše vidim v tem, kako otrokom predstaviti obrtniške poklice, kljub temu, da je percepcija, da je ena od glavnih ovir za odločitev za tak poklic plačilo. Zdi se mi pomembno, da si vsak za delo izbere tisto, kar ga veseli, kajti le v tistem smo lahko izjemno dobri. Ko pri delu uživamo in najdemo ustrezne pogoje, pride tudi plačilo.«

mag. Žiga Bitenc, direktor Skupine Kariera pove, da je Kariera eno največjih kadrovskih podjetij v Sloveniji. Pri Skupini Kariera imajo okrog 3.000 zaposlenih, večinoma prek instituta napotitve delavca drugemu uporabniku. Mag. Bitenc pove: »Že leta 2018 smo se soočali s pomanjkanjem delovne sile. Od 623 trenutno odprtih delovnih mest pri nas imamo 70 delovnih mest za višjo izobrazbeno raven, 332 za kvalificirane delavce ter 221 del za nekvalificirane delavce. Iščemo to, kar potrebuje slovensko gospodarstvo. Pomembno k iskanju kadrov prispeva tudi neugodna demografska slika. Deficitarne kadre bi lahko razdelili na tiste, ki so deficitarni zaradi lastnosti dela. V to kategorijo bi dal npr. težje poklice kot so vozniki tovornega vozila v mednarodnem prometu. V drugo kategorijo deficitarnih poklicev pa bi razvrstil poklice natarja, kuharja, mizarja, poklice v gradbeništvu in podobno. Pri teh poklicih opazamo tudi velike razlike znotraj EU. Poklic natarja je po naših kriterijih deficitaren, Zavod za zaposlovanje pa ga na primer ne uvršča med deficitarne poklice. V veliko poklicih gre za težavo deficitarnosti zaradi kombinacije dejavnikov, šolskega sistema ter slabega plačila oz. minimalne plače ter ugleda. Prav tako pa se moramo kot družba vprašati, kakšno vrednosti imajo poklici. V Avstriji je poklic mizarja ugleden poklic, koliko Slovencev pa želi usmeriti svoje otroke v ta poklic, pa je drugo vprašanje.«

Mag. Bitenc v razpravi izpostavi tudi deficitarne poklice z vidika zaposlovanja tujcev ter kako v Sloveniji kot družba sprejemamo tujce, delavce iz drugih celin. V tej točki izpostavi tudi neskladje med teorijo in prakso: »V teoriji bi lahko zaposlili delavca iz Filipinov za pomoč v gostinski dejavnosti. V praksi pa je to skoraj nemogoče, saj v večini azijskih držav ni konzularnih predstavništev. V konkretnem primeru, bi moral delavec iz Manile, oditi v Tokio na Japonsko veleposlaništvo urediti prstne odtise in dokumentacijo za zaposlitev v Sloveniji.« Hkrati doda, da Sloveniji ni več ciljna destinacija za delavce iz balkanskih držav. Omeni tudi visoke nenadne dvige minimalne plače za delodajalce, ki pa z vidika delavcev še vedno niso dovolj visoke. Mag. Bitenc: »Po drugi strani pa imamo premajhno povprečno plačo. V Sloveniji je odstotek prejemnikov minimalne plače previsok. Mogoče bi bila rešitev lahko v tem, da bi dorekli minimalno plačo glede na posamezne panoge.«

Gospa **Katarina Bremec Slanič**, vodja razvoja kadrov pri e-Študentskem Servisu: »Na e-Študentskem Servisu spremljamo gibanje ponudbe in povpraševanja po študentskih delih. V 2020 je bil obseg opravljenih ur študentskega dela zaradi epidemije za 30 % nižji. Vendar so se hkrati odprli tudi novi poklici (npr. oblikovanje spletnih trgovin).«

Gospa Bremec Slanič: »Kar se tiče deficitarnih poklicev opazamo enake trende pomanjkanja kot na trgu rednih zaposlitev. Vzpodbudno je to, da se mladi zavedajo pomena aktivnosti že v času študija in vzpostavijo stike z delodajalci, kjer imajo možnost redne zaposlitve po zaključku študija. Mladim so pomembni ugled delodajalca, delovni pogoji, možnost opravljanja dela, ko nimajo študijskih obveznosti ter plačilo, ki je v letošnjem letu v povprečju 7 € bruto na uro. Velik izziv pri zagotavljanju kadra imamo tudi zaradi tega, ker so generacije dijakov in študentov manjše kot v preteklosti.«

Vesna Miloševič Zupančič, e-Študentski Servis

Mreženjski dogodek je bil izveden v okviru projekta »Regijski center za dostojno delo Ljubljana (RCDDL)«.

*Naložbo sofinancirata Evropska unija
iz Evropskega socialnega sklada
in Republika Slovenija.*

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI